

MAGNET

Оснаживање универзитета кроз
педагошку трансформацију и
институционално управљање

MAGNET
Managerial And Governance Enhancement through Teaching

Co-funded by the
European Union

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF PHILOSOPHY

Универзитет у Бањој Луци
Филозофски факултет

Приредили:
Тамара Прибишев Белеслин
Тања Станковић Јанковић

Фотографије:
Неђо Малешевић

Графичко обликовање:
Мирослав Галић

Бања Лука, 2025.

MAGNET

Оснаживање универзитета кроз педагошку трансформацију и институционално управљање

Тамара Прибишев Белеслин и Љубиша Мићић

Пројекат MAGNET Унапређење управљања и руковођења кроз подучавање (Managerial and Governance Enhancement through Teaching) представља један од стратешки најзначајнијих подухвата у области унапређења високог образовања на простору Западног Балкана. Инициран у оквиру програма Erasmus+ (CBHE), MAGNET се фокусира на изградњу одрживих механизма за професионални развој наставника и административног особља, кроз иновативне педагошке приступе, дигиталне алате и унапређење управљачке праксе.

Формално педагошко образовање наставника на високошколским установама на Западном Балкану, генерацијама је без формалне основе. Наставно особље се бира на основу истраживачких достигнућа или професионалних вјештина да предају предмете у оквиру своје стручне области у којој добијају

наставно-научно звање. Одсуство формалног образовања у оквиру система високог образовања довело је до тога да се високошколска настава основних и постдипломских студија предаје на мање-више исти начин као током многих претходних генерација који се усмјерава претежно на фаворизовање предавачких приступа наставном процесу. Овај приступ је, међутим, доведен у питање имајући у виду захтјеве за помијерањем ка високом образовању заснованом на компетенцијама (Competency-Based Higher Education (CBHE)) и парадигми заснованој на исходима, која се наглашава у свим фазама високошколске наставе, од планирања и организовања, процјене и евалуације студијских програма високог образовања на основу артикулисаног компетенцијског оквира. Прелазак на овакву високошколску педагогију захтијева промјену

парадигме у начину на који факултети концептуализују и предају своје предмете, са експлицитном свијешћу о основним компетенцијама заснованим на науци, образовним политикама и захтјевима тржишта рада. Универзитети Западног Балкана тренутно улажу мало, или готово ништа, у пружање подршке наставницима да учествују у високом образовању заснованом на компетенцијама.

Настава, као колективни процес и област одговорности, је приоритет европских високошколских институција. Промјена у учењу и побољшању приступа подучавању зависе од многих фактора, комбинујући смјернице „одозго надоле“ и структурну подршку и динамику „одоздо према горе“, који углавном долази од наставника, студијских програма и факултета. Истиче се да центри при универзитетима посвијећени иновацијама у, имају важну улогу у унапређењу приступа учењу и подучавању и осигуравању да они постану редовна универзитетска пракса.

Циљ Пројекта МАГНЕТ је успостављање Мреже за развој педагогије високог образовања, успостављање конзорцијума високошколских установа Западног Балкана који дијеле сличне бриге о високошколској педагогији заснованој на компетенцијама, успостављање центара за подучавање и учење (Centres for Teaching and Learning (CTL)), те производњу образовног материјала и стварање одрживе мреже под називом БалканНетУП (Balkan Network for University Pedagogy).

Очекивани резултати МАГНЕТ пројекта су:

1. Подршка развоју универзитетске педагогије и имплементацији модерних, иновативних, трансформативних, наставних стратегија усмјерених на студенте у високошколским установама на Западном Балкану (високо образовање засновано на компетенцијама).
2. Формирање БалканНетУП-а кроз интеграцију знања, добре праксе, подијељеног искуства за академске образовне процесе.
3. Успостављање и опремање центара за подучавање и учење на ВШУ партнерима.
4. Покретање е-Нета онлајн платформе за подршку БалканНетУП-у.
5. Надоградња метода подучавања и учења које доводе до бољих исхода учења, вјештина и компетенција студената.

Активности центара за подучавање и учење (на Универзитету Центра за цјеложивотно учење при Филозофском факултету) - обуку о иновативним приступима универзитетској педагогији проћиће извјестан број наставника и сарадника на Универзитету у Бањој Луци што ће довести до промјене у наставном процесу. Проширивање дјелатности постојећег Центра за цјеложивотно учење у равцу имплементације програма стручног усавршавања наставног особља и оснивање Програмског тима за подршку стручном усавршавању наставног и ненаставног кадра на Универзитету у Бањој Луци доприноси изградњи техничких ресурса, оснаживању статуса Центра на Универзитету у правцу успостављања модула обуке за сараднике који се запошљавају на Универзитету, те за наставно особље

**Центар за
цјеложивотно
учење**

КАПЦЕЛАРИЈА

**ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА
ПОДРШКУ ПРОФЕСИОНАЛНОГ
УСАВРШАВАЊА НАСТАВНОГ
И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ
У БАЊОЈ ЛУЦИ**

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОГ УСАВРШАВАЊА
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET
Managerial And Governance Enhancement through Teaching

на свим организационим јединицама. Успостављање е-платформе те обука за употребу допринијеће да одређен број наставног особља активније почне користити наставне стратегије и средства погодна за подучавање и учење на даљину.

Катедра за педагогију и методике развија област дјеловања ка универзитетској педагогији заснованој на савременим приступима и смјерницама у европском високошколском простору, што дугорочно гледано даје бенефите за Универзитет у Бањој Луци и Филозофски факултет. Са друге стране, умрежавање и партнерство са универзитетима доприноси успостављању нових активности, научноистраживачких, образовних и стручних пројеката посебно у контексту међународне сарадње и успостављања академске партнерске мреже.

Посебно је важно истаћи да пројекат МАГНЕТ подржава развој и усвајање дигиталних вјештина како би дигитална трансформација у којој се тренутно налази наше друштво била што свеобухватнија и инклузивнија. Приоритет пројекта био је усмјерен ка подстицању развоја и имплементације стратегија дигиталног образовања, што је подразумевало јачање програма обуке наставног кадра који покривају дигиталне вјештине и развој образовних стратегија онлајн учења у високошколском образовању.

У оквиру МАГНЕТ-а основана је дигитална платформа BalkanetUp. То је заједница за учење и размјену праксе која окупља високошколске установе, центре за наставу и учење, научнике и академско особље из региона Западног Балкана. Мисија је да подстакне сарадњу и изградњу односа међу члановима како би се

размијениле најбоље праксе у савременој, иновативној и настави оријентисаној ка студентима. Платформа пружа подршку академском особљу у превазилажењу изазова у наставном раду, нудећи програме обуке који унапређују педагошке вјештине. Циљ мреже је и да промовише културу континуираног учења, иновација и професионалног развоја у академском окружењу.

BalkanetUp организује конференције, семинаре, вебинаре и радионице посвијећене универзитетској педагогији и развоју наставних компетенција. Чланови мреже имају могућност да учествују у истраживањима, анкетама и заједничким публикацијама о методама наставе и учења. Поред тога, мрежа омогућава размјену искустава у оснивању центара за наставу и учење и стварању наставних материјала. Чланство је бесплатно и отворено за високошколске установе, организације и појединце који желе да допринесу развоју академске заједнице. У оквиру своје визије, BalkanetUp настоји да оснажи академску заједницу Западног Балкана, промовише интернационализацију и ојача улогу високог образовања у друштвеном развоју. Одрживост мреже заснива се на ширењу чланства, партнерстава и континуираној посвијећености квалитету и иновацијама.

Партнерски универзитети, стога, кроз пројекат МАГНЕТ учествују у свеобухватном процесу трансформације, што је укључило: развој програма за стручно усавршавање, израду интерних планова професионалног развоја, оснивање програмских тимова и центара за учење и подучавање на универзитетима, увођење МООС платформи, и интеграцију наставне евалуације као трајне праксе. Више од 150 чланова академског и

административног особља било је укључено у обуке. Припремљени су отворени образовни ресурси у виду курсева са разноврсним садржајима интересантним за високошколску наставу (<https://magnet-moocs.mbg.duth.gr/>). Платформа МООС дизајнирана је тако да обједини све ресурсе, курсеве и примјере добре праксе који су произашли из пројекта. Структура курсева је развијена кроз пројекат и омогућила је израду курсева за професионални развој наставног особља кроз кратке видео лекције, материјале, интерактивне анкете, квизове, студије случаја и препоруке за даље учење.

1. Развијање критичког мишљења и критеријума кроз унапређење вештина декодирања медијских порука међу ђакама

Овај курс има за циљ да оспособи учеснике да идентификују и анализирају различите облике медијских порука у образовном контексту. Полазници ће развити критичко мишљење и научити да примјењују критеријуме процјене тачности, поузданости и сврхе медијских садржаја. Наставни садржај обухвата основне концепте медијске писмености, методе деконструкције медијских текстова и примјену алата за критичку анализу. Кроз студије случаја и практичне вјежбе, полазници ће увјежбавати препознавање манипулативних техника у медијима. Очекује се да на крају курса стекну способност самосталне процјене медијских информација и примјене критичког приступа у наставној пракси.

2. Карактеристике студената као одраслих ученика

Курс се бави специфичностима учења одраслих у високом образовању, са фокусом на психолошке и социјалне карактеристике студената. Учесници ће истражити основне теорије андрагогије и научити како мотиви, искуство и животне околности утичу на процес учења одраслих. Наставни садржај укључује анализу стилова учења, стратегија подршке и прилагођавања наставе хетерогеним групама. Кроз дискусију и практичне примјере, полазници ће развити компетенције за ефикасно планирање наставе усмјерене на потребе одраслих. Курс подстиче критичко преиспитивање традиционалних приступа настави и развој савремених метода.

3. Нови медији

Циљ овог курса је да учесници стекну знања о концепту и врстама нових медија који се користе у образовном процесу. Курс покрива теоријске основе дигиталних комуникација, карактеристике интерактивних платформи и потенцијал мултимедијалних садржаја у настави. Полазници ће анализирати примјере употребе нових медија као што су алати за квизове, е-учење и социјалне мреже. Очекује се да развију способност критичке процјене прикладности медијских алата у односу на исходе учења. Посебан акценат ставља се на подстицање креативности и активног учешћа студената у дигиталном окружењу.

4. Европеизација албанских универзитетских – Од законодавства ЕУ до иновативне интеграције

Овај курс истражује процес усклађивања албанских универзитета са стандардима и политикама Европске уније. Полазници ће стећи увид у законодавни оквир ЕУ који утиче на сектор високог образовања и механизме имплементације европских пракси. Наставни садржај обухвата анализу примјера добре праксе, изазове трансформације и могућности за иновативно унапређење наставе и управљања. Курс подстиче развој компетенција за планирање стратегија интернационализације и интеграције. Учесници ће на крају бити оспособљени да критички разматрају ефекте европеизације на локалне контексте.

5. Рубрике – Процјена комплексних задатака у високом образовању

Овај курс има за циљ да припреми наставнике за ефективно коришћење рубрика у процесу процјене знања и вјештина студената. Полазници ће научити да конструишу рубрике са јасним критеријумима и нивоима учинка. Наставни садржај обухвата основе формативне и сумативне процјене, примјере добре праксе и алате за израду рубрика. Учесници ће кроз практичне задатке увјежбати примјену рубрика у различитим типовима задатака. Очекује се да развију способност објективног и транспарентног оцјењивања.

6. Софтвер и мултимедија као наставни садржај

Курс се бави примјеном софтверских и мултимедијалних ресурса у процесу учења и наставе. Полазници ће стећи знања о различитим типовима дигиталних материјала и критеријумима за њихов избор и интеграцију. Наставни садржај укључује анализу образовних апликација, симулација и интерактивних визуализација. Кроз пројектне задатке учесници ће развијати вјештине креирања мултимедијалних наставних материјала. Курс подстиче критички приступ употреби дигиталних алата ради унапређења исхода учења.

7. Образовне иновације и трендови у настави стоматологије

Овај курс има за циљ да пружи увид у савремене приступе настави и учењу у области стоматолозије. Полазници ће проучавати иновације у курикулуму, технологије симулације и методе процјене компетенција. Наставни садржај обухвата и примјере примјене интердисциплинарних приступа и активног учења. Курс оспособљава учеснике за креирање иновативних наставних стратегија и прилагођавање трендовима у струци. Очекује се да развију критичко разумијевање савремених изазова образовања стоматолога.

8. Увод у универзитетску педагозију

Курс пружа основна знања о принципима и методама универзитетске педагогије. Полазници ће истражити теоријске modele наставе, учења и оцјењивања у високом образовању. Наставни садржај укључује теме као што су исходи учења, активне методе наставе и

основе курикулумског дизајна. Кроз примјере и вјежбе учесници ће развијати компетенције за планирање и реализацију квалитетне наставе. Курс подстиче критичко преиспитивање улоге наставника у савременом академском контексту.

9. Употреба модела у настави физике у високом образовању

Курс има за циљ да учесницима представи моделе као педагошко средство за објашњавање сложених физичких концепата. Наставни садржај обухвата теоријске основе моделовања, дизајн наставних активности и примјену дигиталних симулација. Полазници ће кроз практичне примјере увјежбавати планирање наставних јединица заснованих на моделима. Курс подстиче развој критичког односа према избору и примјени модела. Очекује се да учесници стекну компетенције за интеграцију ових техника у наставу.

10. Изван предавања: Употреба мултимедије – Водич за ангажовање студената у високом образовању

Овај курс истражује начине коришћења мултимедије као алата за унапређење интерактивности и мотивације студената. Полазници ће се упознати са принципима дизајна мултимедијалних наставних ресурса и стратегијама њихове примјене. Наставни садржај укључује анализу студија случаја и примјера успешне интеграције мултимедије. Учесници ће креирати сопствени план наставне јединице која укључује мултимедијалне елементе. Курс подстиче развој вјештина кри-

тичке процене дигиталних садржаја у настави.

11. Географски информациони системи у туризму

Овај курс има за циљ да оспособи учеснике за примену ГИС технологија у истраживању и планирању развоја туризма. Наставни садржај обухвата основне концепте географских информационих система, типове просторних података и њихову анализу. Полазници ће истражити примјере примене ГИС у менаџменту туристичких дестинација. Кроз практичне пројекте биће развијене вјештине рада са софтвером и интерпретације резултата анализа. Курс подстиче критичко разумијевање улоге ГИС у модерном туризму.

Филозофски факултет је допринио са курсом Комуникација и инклузивни приступ у универзитетској настави. Овај курс има за циљ да оспособи универзитетске наставнике за примјену ефикасних стратегија комуникације и развој инклузивног приступа у свим аспектима наставног процеса. Полазници ће истражити основне концепте вербалне и невербалне комуникације у академском окружењу, са посебним акцентом на значај активног слушања, јасног изражавања и прилагођавања порука различитим групама студената. Наставни садржај обухвата анализу баријера у комуникацији, препознавање стереотипа и предрасуда, као и примјену метода које подстичу учешће свих студената без обзира на њихове културне, језичке или социјалне разлике. Курс подстиче развој интерперсоналних вјештина и саморефлексије као основа инклузивне наставне праксе. Кроз студије случаја, симулације и групне дискусии-

је, полазници ће увјежбавати рјешавање конфликта и креирање подстицајног и безбједног окружења за учење. Очекује се да на крају курса наставници стекну способност да препознају различите потребе студената и примјене приступе који доприносе равноправном учешћу, академском успјеху и личном развоју свих чланова универзитетске заједнице.

Важан сегмент МАГНЕТ пројекта било је оснивање, односно, усавршавање већ постојећих центара за учење и подучавање, чиме су универзитетски наставници добили прилику да на систематизован начин развијају своје педагошке компетенције и усвајају напредне педагошке вјештине. Ово укључује: подучавање усмјерено ка развоју компетенција студената, активне методе учења, формулисање исхода учења на основу Блумове таксономије, употребу дигиталних алата као што су Moodle, Padlet, Kahoot и Mentimeter, као и развој инклузивних и приступачних курсева за студенте различитих профила. Кроз пројекат се развијају и вјештине педагошке рефлексије и развој наставничког портфолија.

Поред индивидуалног развоја особља, МАГНЕТ подржава институционалну реформу кроз увођење програмских тимова у оквиру универзитета. Ови тимови

координишу локалне обуке, сарађују са менаџментом и представљају механизам за дугорочну одрживост. Стога, МАГНЕТ је више од пројекта: он је основа за изградњу нове културе учења у високом образовању у региону. Његов крајњи циљ је да се свака институција трансформише у центар знања, гдје је учење доживотно, подршка континуирана, а иновација стална.

Партнери на пројекту су Демокритов универзитет у Тракији, Грчка (DUTH), Универзитет у Патрасу, Грчка (UPAT), Kolegji Universitar Logos из Тиране, Албанија (LOGOS), Универзитет „Aleksandër Moisiu“ из Драча, Албанија (UAMD), Универзитет уметности у Београду, Србија (UAB), Универзитет Доња Горица из Подгорице, Црна Гора (UDG), Универзитет у Приштини „Hasan Prishtina“ са Косова* (UP), Међународни пословни колеџ Митровица, са Косова* (IBC-M), Југоисточноевропски универзитет из Тетова, Северна Македонија (SEEU), Медицински универзитет у Пловдиву, Бугарска (MUP), Универзитет у Сарајеву, Босна и Херцеговина (UNSA) и Универзитет у Бањој Луци, Република Српска (Босна и Херцеговина) (UNIBL).

Пројекат је суфинансиран од стране Европске комисије (Број гранта: 101083006 — MAGNET).

САВРЕМЕНИ ПРИСТУПИ УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ ПЕДАГОГИЈИ: ТЕОРИЈА И ПРАКСА

Драженко Јоргић

Увод

Универзитетска педагогија представља комплексно и динамично поље које се константно развија под утицајем нових истраживања, технолошких иновација и промјенљивих друштвених потреба. У савременом високом образовању, педагошке праксе се све више удаљавају од традиционалних модела преношења знања ка интерактивним, студентоцентричним приступима који подстичу критичко мишљење, креативност и истраживачке компетенције (Evans et al., 2021).

Значај професионалног усавршавања наставног особља на универзитетима произилази из чињенице да већина универзитетских наставника током свог образовања није стекла формалне педагошке компетенције (Универзитет у Бањој Луци, 2025). Како наводи Аленеzi, квалитет наставе директно утиче на исходе учења

и задовољство студената, што чини континуирано педагошко усавршавање наставника кључним фактором у унапређењу високог образовања (Alenezi (2022).

Дефинисање исхода учења као темељ савремене универзитетске педагогије

Дефинисање мјерљивих исхода учења представља полазну тачку савременог високошколског образовања усмјереног на студента. Ивенс и сарадници истичу да јасно дефинисани исходи учења омогућавају систематско планирање наставних активности, прецизно оцјењивање и континуирано унапређење квалитета наставе. Квалитетни исходи учења морају бити мјерљиви, релевантни за дисциплину и усклађени са ширим институционалним циљевима (Evans et al., 2021).

Програм професионалног усавршавања Уни-

верзитета у Бањој Луци препознаје важност ове теме кроз радионицу "Дефинисање исхода учења на нивоу предмета и блок часа" (Универзитет у Бањој Луци, 2025). Верејкен и сарадници додатно проширују ову тему истражујући како се исходи учења разликују у зависности од специфичности дисциплине, наглашавајући да ефективни исходи учења морају узети у обзир епистемолошке карактеристике предметне области (Vereijken et al., 2023).

Интерактивне методе наставе и подстицање виших нивоа мишљења

Савремена универзитетска педагогија све више наглашава важност интерактивних метода наставе које подстичу активно учешће студената и развој виших когнитивних функција. Шарифа и Муса идентификују диференциране инструкције као један од најутицајнијих педагошких приступа који подстичу критичко и креативно мишљење (Shareefa & Moosa, 2020).

Програм Универзитета у Бањој Луци препознаје важност интерактивних техника кроз радионицу "Примјена интерактивних техника учења у настави", која представља око 20 универзалних интерактивних техника примјењивих у свим научним областима (Универзитет у Бањој Луци, 2025). Захаган и Моалем проширују ову тему кроз концепт педагогије усмјерене на раст, који наглашава важност развијања увјерења код студената да се њихове способности могу унаприједити кроз труд и истрајност (Sahagun и Moallem, 2021).

Дигитализација образовног процеса и примјена нових технологија

Дигитализација високог образовања представља један од најзначајнијих трендова у савременој универзитетској педагогији. Аленеџи пружа свеобухватну анализу дигиталног учења, истичући да дигитална трансформација није само технолошки, већ и педагошки и организациони процес који захтијева трансформацију педагошких приступа, институционалних структура и организационе културе (Alenezi, 2022).

Програм Универзитета у Бањој Луци адресира ову тему кроз двије радионице: "Употреба дигиталних средстава у настави" и "Примјена 'AI' алата у универзитетској настави и истраживању" (Универзитет у Бањој Луци, 2025). Посебно је значајна радионица о примјени AI алата која адресира етичан начин коришћења великих језичких модела и сликовних генератора у образовном контексту.

Инклузивно образовање и приступачна настава

Инклузивно образовање представља кључни аспект савремене универзитетске педагогије који осигурава равноправно учешће свих студената у образовном процесу. Шарифа и Муса истичу важност диференцираних инструкција које прилагођавају наставне методе различитим потребама и стиливима учења студената (Shareefa & Moosa, 2020).

Програм Универзитета у Бањој Луци адресира ову тему кроз радионицу "Развој инклузивне и приступачне наставе", која наглашава примјену универзалног дизајна у планирању курикулума, коришћење различитих

наставних материјала и технологија, те флексибилне методе процјене знања (Универзитет у Бањој Луци, 2025). Ивенс и сарадници додатно проширују ову тему истичући да квалитетна педагошка истраживања морају узети у обзир различитост студентске популације и контекстуалне факторе који утичу на учење (Evans et al., 2021).

Интеграција истраживања у наставу и развој истраживачких компетенција

Интеграција истраживања у наставу представља стратешки циљ савременог високог образовања. Верејкен и сарадници истражују однос између предметног знања, теорије и праксе у универзитетској настави, наглашавајући важност истраживачки оријентисаног учења које повезује теоријске концепте са практичном примјеном (Vereijken et al., 2023).

Програм Универзитета у Бањој Луци адресира ову тему кроз радионицу "Интеграција истраживања у наставу и развој истраживачких компетенција студената", која пружа конкретне методе за истраживачки усмјерено учење и мале пројекте (Универзитет у Бањој Луци, 2025). Захагун и Моалем додатно проширују ову тему кроз концепт педагогије усмјерене на раст, који повећава истраживачке компетенције студената и њихову способност за самостално учење (Sahagun & Moallem, 2021).

Комуникација са студентима и вредновање образовних постигнућа

Програм Универзитета у Бањој Луци препознаје важност ефективне комуникације кроз радионицу "Ко-

муникација са студентима", која наглашава да добра комуникација између универзитетских наставника и студената може имати кључну улогу за успјешну наставу и задовољство студената (Универзитет у Бањој Луци, 2025).

Радионица "Вредновање образовних постигнућа студената" бави се различитим техникама оцјењивања, наглашавајући важност разликовања формативног и сумативног оцјењивања као различитих функција у образовном процесу.

Закључак

Савремена универзитетска педагогија интегрише теоријске увиде из научних истраживања са практичним приступима прилагођеним специфичним контекстима. Док научни радови пружају теоријску основу и емпиријске доказе, програм Универзитета у Бањој Луци нуди практичне смјернице и контекстуализоване приступе за специфично универзитетско окружење.

Кључни трендови указују на помјерање фокуса са преношења знања на развој компетенција, растућу важност дигиталних технологија и вјештачке интелигенције, све већи нагласак на инклузивности и приступачности, и интеграцију истраживања у наставни процес. Ови трендови одражавају шире промјене у разумијевању улоге универзитета у савременом друштву и растућу свијест о важности квалитетне наставе за припрему студената за комплексне изазове 21. вијека.

Референце

- Alenezi, M. (2023). Digital learning and digital institution in higher education. *Education Sciences*, 13(1), 88. <https://www.mdpi.com/2227-7102/13/1/88>.
- Evans, C., Kandiko Howson, C., & Forsythe, A. (2021). What constitutes high quality higher education pedagogical research? *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 46(4), 525-546. <https://doi.org/10.1080/02602938.2020.1790500>.
- Sahagun, M. A., & Moallem, M. (2021). Developing a Growth-Mindset Pedagogy for Higher Education and Testing Its Efficacy. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3637831>.
- Shareefa, M., & Moosa, V. (2020). The Most-cited Educational Research Publications on Differentiated Instruction: A Bibliometric Analysis. *European Journal of Educational Research*, 9(1), 331-349. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.9.1.331>.
- Универзитет у Бањој Луци. (2025). *Професионално усавршавање за унапређење наставног процеса на Универзитету у Бањој Луци* - Брошура. Филозофски факултет у Бањој Луци.
- Vereijken, M. W. C., van der Rijst, R. M., van Driel, J. H., & Dekker, F. W. (2023). Subject matter pedagogy in university teaching. *Teaching in Higher Education*, 28(2), 257-272. <https://doi.org/10.1080/13562517.2020.1863352>.

О СМЈЕРНИЦАМА РАДА ПРОГРАМСКОГ ТИМА ЗА ПОДРШКУ ПРОФЕСИОНАЛНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

Тања Станковић-Јанковић

У окриљу пројекта МАГНЕТ креиране су Смјернице рада Програмског тима за подршку професионалног усавршавања наставног и ненаставног особља на Универзитету у Бањој Луци. Циљ овог документа је да регулише дјелатност Програмског тима, кроз планирање, реализацију и евалуацију научно-истраживачких активности и континуираног професионалног усавршавања наставног и ненаставног особља на Универзитету у Бањој Луци. Смјерницама рада Програмског тима дефинише се мисија његове дјелатности, утврђују правила за организацију обука, истраживања и пројеката за професионално усавршавање особља на Универзитету у Бањој Луци.

Сврха и циљ Програмског тима огледа се кроз његово дјеловање у оквиру Центра за cjелo-животно учење, који је подорганизациона јединица Филозофског факултета, у склопу које

се организују едукације наставног особља Универзитета. Дјелатност Програмског тима усмјерена је на подршку наставном и ненаставном особљу у њиховом професионалном раду и развоју у високошколској настави. Циљ активности Програмског тима је да кроз едукације, консултације, истраживања, сарадњу и друге видове стручне подршке доприноси јачању наставничких, научних и стручних компетенција и развијању нових наставних пракси и технологија, те континуираном побољшању квалитета наставног процеса и усклађености учења и подучавања са потребама студената.

Дјелатност Програмског тима је мултидисциплинарна и обухвата:

(1) праћење потреба за едукацијама на пољу науке, струке и наставе, те креира-

ње и организовање едукација за nastavно и nenastavno osoblje;

- (2) promovisanje i podršku unapređenju nastavnog procesa i poboljšanju učenja i podučavanja;
- (3) praćenje istraživanja o savremenim metodama podučavanja u učionici, na daljinu i u kombinovanim oblicima;
- (4) koordinaciju i realizaciju projekata i istraživanja za potrebe unapređenja univerzitetske pedagogije;
- (5) podsticanje povezivanja nastavnog i nenastavnog osoblja i razmjene kvalitetnih praksi;
- (6) obezbjeđivanje pristupa resursima za pomoć u kreiranju kurikuluma, učenja i podučavanja;
- (7) savjetovanje i davanje preporuka u vezi sa organizacijom nastavnog procesa;
- (8) promociju i uvođenje novih tehnologija i praksi za unapređenje nastavnog procesa;
- (9) informisanje nastavnog i nenastavnog osoblja o različitim mogućnostima usavršavanja;
- (10) podršku unapređenju vještina nenastavnog osoblja, potrebnih za kvalitetno obavljanje osnovnih funkcija Univerziteta;
- (11) saradnju sa drugim univerzitetima u Bosni i Hercegovini, Evropi i svijetu, nevladinim organizacijama, te domaćim i međunarodnim tijelima koja se bave unapređenjem kvaliteta rada nastavnog i nenastavnog osoblja;
- (12) traženje finansijske podrške od nacionalnih i međunarodnih javnih i privatnih fondacija i institucija.

Ovim dokumentom definisana je i Struktura Programskog tima. Strukturu Programskog tima čine:

- Koordinator angažovan iz reda članova Katedre za pedagogiju i metodike;
- Administrator angažovan u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizacijom radnih mjesta na Univerzitetu u Banjoj Luci;
- Vijeće Programskog tima čine najmanje tri člana izabrana iz reda akademskog osoblja sa Univerziteta;
- Predavači.

Zadatak Koordinatora je da koordiniše i usmjerava aktivnosti Programskog tima, u skladu sa godišnjim planiranjem, oslanjajući se na donesene Smjernice rada Programskog tima. Zajedno sa Vijećem planira i evaluiра реализацију програма обуке, научних истраживања и других активности које се односе на професионално усавршавање наставног и ненаставног особља. Такође, координатор надгледа реализацију програма обуке, научних истраживања и других активности, те одржава сталну комуникацију са проректором за наставу и студентска питања и проректором за људске и материјалне ресурсе Универзитета.

Администратор се бави административним пословима и пословима кореспонденције, планирањем и организацијом обука, припремањем и дистрибуцијом материјала за обуку, изградом и пријављивањем пројеката на националне и међународне конкурсе и тендере, одржавањем веб странице чија је функција информисање о активностима. Администратор пружа помоћ у реализацији одобрених програма и пројеката. За свој

рад, одговара координатору Програмског тима и руководиоцу Центра за цјеложивотно учење. Уз то, он води документацију обука наставног и ненаставног особља. На основу анализе рада, заједно са администратором, координатор сачињава годишњи извјештај.

Предавачи се бирају из реда наставног и ненаставног особља са Универзитета и ван Универзитета у зависности од потреба планираних програма професионалног усавршавања. Неопходно је да задовољавају све законске услове ангажовања на Универзитету релевантне за извођење обука и истраживања у функцији унапређења универзитетске педагогије. Предавачи одговорно припремају, реализују и евалуирају обуку у зависности од годишњег плана рада Програмског тима. Такође, дужни су да прате процес професионалног усавршавања у својој области.

На почетку академске године Програмски тим усваја календар обуке. Сви запослени на Универзитету имају право приступа програмима стручног усавршавања које нуди Програмски тим, кроз учешће у предавањима, вјежбама, радионицама, дискусионим групама, онлине предавањима, и другим облицима стручног усавршавања. Програмски тим води евиденцију и издаје сертификат за учешће у обукама и обавјештава канцеларије проректора о реализованим обукама на Универзитету. Трајање обуке дефинисано је планом и програмом обуке. Наставно и ненаставно особље може да учествује и у пројектима који се односе на унапређење универзитетске педагогије.

Професионално усавршавање за унапређење наставног процеса на Универзитету у Бањој Луци

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 216
12:00 - 14:00 ЧАСОВА
БАЊА ЛУКА 2024.

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET
Managerial And Governance Enhancement through Teaching

Дефинисање исхода
учења на нивоу
предмета и блок часа
01.02.

Примјена интерактивних
техника учења у настави
02.02.

Како подстицати више
нивоа знања, креативно
и критичко мишљење
студената?
09.02.

Реторичке вјештине у
настави
15.02.

Комуникација са
студентима
16.02.

Вредновање образовних
постигнућа студената
23.02.

Употреба дигиталних
средстава у настави
22.03.

ПРОФЕСИОНАЛНО УСАВРШАВАЊЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

Кроз пројекат МАГНЕТ наставно особље је прошло обуку из седам тема, а 2025. године, када је Универзитет у потпуности преузео финансирање, обука је проширена са још три теме. О одрживости и континуитету едукације наставног особља говори и *Одлука о Реализацији програма професионалног усавршавања за унапређење наставног процеса Универзитета у Бањој Луци* донесена на Сенату Универзитета у Бањој Луци, 30. 3. 2023. године, под бројем: 02/04-3.668-77/23.

У наставку су наведене све теме са краћим описом¹ и имена предавача:

¹ Напомена: Описи тема преузети су из програма за едукацију наставног особља под називом *Професионално усавршавање за унапређење наставног процеса на Универзитету у Бањој Луци* (2023, 2024, 2025). Бања Лука: Филозофски факултет.

Дефинисање исхода учења на нивоу предмета и блок часа

01.02.

проф. др
Јоргић
Драженко

проф. др
Лакић Синиша

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET

Managerial And Governance Enhancement through Teaching

**Професионално
усавршавање
за унапређење
наставног процеса
на Универзитету у
Бањој Луци**

**ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 216
12:00 - 14:00 ЧАСОВА**

БАЊА ЛУКА 2024.

Дефинисање исхода учења на нивоу предмета и блок часа

(предавачи: проф. др Синиша Лакић и проф. др Драженко Јоргић)

Дефинисање мјерљивих исхода учења представља темељ високошколског образовања у којем у центру процеса стоји студент. Постављањем квалитетних исхода које студенти треба да стекну до краја блок часа или до краја предмета, наставници могу да осигурају да њихова настава буде фокусирана, релевантна и у складу са стварним потребама студената. Већина тренутног наставног кадра на Универзитету није искусила такав вид образовања у позицији студената, те је сасвим могуће да – копирајући сопствено искуство – креира своју наставу искључиво на основу садржаја приказаног у доступним уџбеницима. Циљ радионице је да покаже како дефинисање квалитетних исхода води сврсисходнијим наставним активностима и оцјењивању, али и да упозори на органичења аутоматизованог ослањања на формулаично дефинисане исходе.

Примјена интерактивних техника учења у настави

(предавачи: проф. др Татјана Михајловић, проф. др Маргарета Скопљак и проф. др Срђан Душанић)

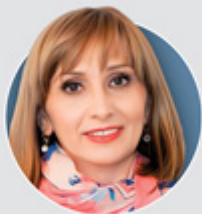
Примјетили сте током предавања и вјежби да студенти нису довољно укључени, а понекад испољавају и незаинтересованост или досаду. Уколико желите да унаприједите атмосферу, те учините да наставни процес буде занимљивији и да подстиче критичко мишљење – кооперативно учење и употреба интерактивних техника може бити једно од рјешења. Интерактивне технике на креативан начин подстичу студенте на размишљање и групну дискусију, што доприноси функционалнијем и дугорочнијем знању, те већој мотивацији и постигнућу студената. Вриједност 20-ак интерактивних техника које ће бити представљене је у томе што су универзалног карактера и могу се примјенити у свакој научној области. Ова тема и усавршавање допринијеће да откријете нове и креативније начине за структурисање ваше наставе, те веће ангажовање студената.

Примјена интерактивних техника учења у настави

02.02.

проф. др
Душанић Срђан

проф. др
Михајловић Татјана

проф. др
Скопљак Маргарета

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET
Managerial And Governance Enhancement through Teaching

**Професионално
усавршавање
за унапређење
наставног процеса
на Универзитету у
Бањој Луци**

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 216
12:00 - 14:00 ЧАСОВА

БАЊА ЛУКА 2024.

Како подстицати више нивое знања, креативно и критичко мишљење студената?

16.02.

проф. др
**Дробац
Павићевић
Милица**

проф. др
Зечевић Ивана

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET

Managerial And Governance Enhancement through Teaching

**Професионално
усавршавање
за унапређење
наставног процеса
на Универзитету у
Бањој Луци**

**ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 216
12:00 - 14:00 ЧАСОВА**

БАЊА ЛУКА 2024.

Како подстицати више нивое знања, креативно и критичко мишљење студената?

(предавачи: проф. др Ивана Зечевић и проф. др Милица Дробац Павићевић)

У научним и стручним радовима о критичком и креативном мишљењу из носе се позитивни ставови и оно се високо вреднује као компетенција за 21. вијек. Међутим, истовремено се може уочити да њихова примјена у пракси није заступљена у једнакој мјери као када се о њима говори. Поставља се питање зашто је то тако? Истраживања указују на постојање дилеме – да ли се кроз образовни систем треба подучавати критичко и креативно мишљење или оно треба бити инкорпорирано у образовни систем на другачији начин од директног подучавања. Упркос дилеми о начину подучавања, не доводи се у питање важност подстицања ових облика мишљења. Стога је обука посвећена отклањању горе поменутих дилемама, као и демонстрирању техника и стратегија подстицања критичког и креативног мишљења у високом образовању.

Реторичке вјештине у настави

(предавачи: проф. др Никола Мојовић, МА Милица Костовски)

Реторичке вештине су кључне за подучавање и пренос знања јер без обзира на савремену технологију у настави није могуће заобићи монолошки наступ, предавање и говор. Међутим, упитно је колико је универзитетсконаставно особље оспособљено да у пракси примјењује бројне реторичке препоруке. Током обраде ове теме наставно особље ће бити упознато са неким кључним реторичким вјештинама и смјерницама како квалитетније предавати студентима. На примјер: структура предавања и како га започети; како одржавати пажњу студената; какав треба бити ритам и темпо говора; невербална комуникација, кретање, гестови и мимика; важност употребе цитата, анегдота, конкретних примјера, шале; како завршити предавање; како се суочавати са тремом итд. Развој реторичких компетенција наставног особља може значајно помоћи да се унаприједи квалитет предавања и повећа заинтересованост студената.

Реторичке вјештине у настави 15.02.

проф. др
Мојовић Никола

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET

Managerial And Governance Enhancement through Teaching

**Професионално
усавршавање
за унапређење
наставног процеса
на Универзитету у
Бањој Луци**

**ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 216
12:00 - 14:00 ЧАСОВА**

БАЊА ЛУКА 2024.

Комуникација са студентима 09.02.

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET

Managerial And Governance Enhancement through Teaching

проф. др
**Душанић
Срђан**

проф. др
Лакић Сениша

**Професионално
усавршавање
за унапређење
наставног процеса
на Универзитету у
Бањој Луци**

**ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 216
12:00 - 14:00 ЧАСОВА**

БАЊА ЛУКА 2024.

Комуникација са студентима

(предавачи: проф. др Срђан Душанић и проф. др Сениша Лакић)

Упркос бројним компетенцијама и вјештинама које предавач има, понекад крајњи исход може бити незадовољавајући због начина (не)комуникације између наставног особља и студената. Најчешћи узроци су конфузна структура рада и размјена информација, кашњење у извршавању обавеза, обострани недостатак поштовања итд. Због тога је важно да наставно особље води рачуна о јасним каналима комуникације и структури рада, правовременом и транспарентном информисању, начину опхођења према студентима. Током обраде ове теме, кроз интерактивну размјену искустава и препоруке предавача биће разрађени поменути изазови. Добра комуникација између универзитетских наставника и студената важан је дио образовног процеса и може имати кључну улогу за успјешну наставу и задовољство студената.

Вредновање студентских постигнућа

(предавачи: доц. др Драган Партало и проф. др Драган Матић)

Да бисмо добили повратне информације како и колико напредују студенти током семестра, али и на крају сваког часа, неопходно је користити одређене технике вредновања и самовредновања. Када вреднујемо студенте најчешће се служимо техникама: усмено или писмено испитивање, практично провјеравање, комбиновано испитивање. Све технике носе са собом одређене изазове који отежавају објективно оцјењивање због чега је важно познавати смјернице и критерије за креирање адекватних тестова за писмене провјере знања, а још већи изазов је вредновање усмених испита. Треба поменути и да постоји разлика између тзв. формативног оцјењивања које се одвија континуирано током цијелог семестра, те сумативног које се врши на крају комплетног процеса. Имајући у виду важност, сложеност и специфичности вредновања постигнућа, неопходно је да наставно особље буде детаљније упознато са овом темом.

Вредновање образовних постигнућа студената

23.02.

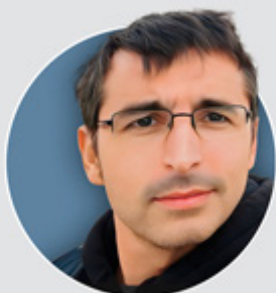

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET

Managerial And Governance Enhancement through Teaching

проф. др
Матић Драган

доц. др
Партало
Драган

**Професионално
усавршавање
за унапређење
наставног процеса
на Универзитету у
Бањој Луци**

**ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 216
12:00 - 14:00 ЧАСОВА**

БАЊА ЛУКА 2024.

Употреба дигиталних средстава у настави

22.03.

Дамјенић
Милана, МА

доц. др
Пајкановић
Александар

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET
Managerial And Governance Enhancement through Teaching

**Професионално
усавршавање
за унапређење
наставног процеса
на Универзитету у
Бањој Луци**

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 216
12:00 - 14:00 ЧАСОВА
БАЊА ЛУКА 2024.

Колаборативни дигитални алати у настави

(предавачи: доц. др Александар Пајкановић и МА Милана Дамјенић)

Коришћење дигиталних алата у настави може унаприједити наставу на много начина. Адекватном употребом дигиталних алата побољшава се ангажовање и мотивација студената. Дигитални ресурси се могу прилагодити тако да задовоље индивидуалне потребе студената, пружајући персонализовано искуство учења. Употреба дигиталних средстава може промовисати инклузију и једнакост, те учинити студирање доступнијим студентима суоченим са различитим препрекама. Основни циљ ове радионице је да се наставно особље са почетним нивоима дигиталних вјештина упозна са користима и могућностима употребе Google Workspace колекције дигиталних алата у настави, те да их се мотивише на даље истраживање могућности интеграције ових и других дигиталних алата у свакодневни наставни процес.

Развој инклузивне и приступачне наставе за студенте у високом образовању

(предавачи: проф. др Драженко Јоргић и Бојана Трбић)

Развој инклузивне и приступачне наставе представља темељну компоненту модерног високог образовања која осигурава равноправно учешће свих студената. Овакав приступ препознаје разноликост студентске популације и прилагођава методе подучавања различитим стиловима учења, способностима и потребама. Инклузивно образовање не само да побољшава академски успјех студената са инвалидитетом или потешкоћама у учењу, већ подиже квалитет образовања за све учеснике. Стварањем подстицајног окружења које уважава индивидуалне разлике, високошколске установе припремају студенте за рад у разноврсном друштву. Приступачност наставе подразумева примјену универзалног дизајна у планирању курикулума, коришћење различитих наставних материјала и технологија, те флексибилне методе процјене знања. Овакав свеобухватан приступ доприноси смањењу стопе одустајања од студија и ствара праведнији образовни систем који препознаје потенцијал сваког појединца.

Развој инклузивне и приступачне наставе

22.05.

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

проф. др
Јоргић
Драженко

Трбић Бојана,
руководилац
Центра за
подршку
студентима са
инвалидитетом

**Професионално
усавршавање
за унапређење
наставног процеса
на Универзитету у
Бањој Луци**

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 203
12.00 - 13.30 ЧАСОВА

БАЊА ЛУКА 2025.

Професионално усавршавање за унапређење наставног процеса на Универзитету у Бањој Луци

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 216
12:00 - 14:00 ЧАСОВА
БАЊА ЛУКА 2024.

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET
Managerial And Governance Enhancement through Teaching

Дефинисање исхода
учења на нивоу
предмета и блок часа
01.02.

Примјена интерактивних
техника учења у настави
02.02.

Како подстицати више
нивоа знања, креативно
и критичко мишљење
студената?
09.02.

Реторичке вјештине у
настави
15.02.

Комуникација са
студентима
16.02.

Вредновање образовних
постигнућа студената
23.02.

Употреба дигиталних
средстава у настави
22.03.

Примјена "AI" алата у универзитетској настави и истраживању

(предавач: МА Борислав Вукојевић)

„AI“ алати у универзитетској настави и истраживању могу бити предност или пријетња. На овој радионици биће показано како на етичан начин користити велике језичке моделе (ChatGPT), сликовне генераторе (Идеограм) и апликације попут NotebookLM и Paperpal. Такође, учесницима ће бити демонстрирано како да мапирају своје радне процесе и унаприједе продуктивност уз „AI“ алате.

Интеграција истраживања у наставу и развој истраживачких компетенција студената

(предавачи: доц. др Драган Партало и проф. др Драган Матић)

Развијање истраживачких компетенција студената један је од стратешких циљева високог образовања, али наставна пракса на универзитетима не пружа увијек довољно простора за њихово систематско његовање. У условима оптерећених наставних програма, ограничених термина и захтјевне академске структуре, унапређење ових вјештина неријетко остаје у другом плану. То може утицати на квалитет учења, критичку анализу, рефлексивност и способност студената за самостално истраживање. Ова радионица пружа конкретне методе, као што су истраживачки усмјерено учење, мали пројекти, ефикасна употреба научних радова и друге стратегије за постизање ангажованости студената. Кроз примјену таквих метода, истраживање ће постати природни и активан дио наставног процеса у којем се оснажују студенти да мисле истраживачки и уче са разумијевањем. Циљ радионице је да подржи наставнике у превазилажењу препрека у примјени истраживачки оријентисане наставе, кроз педагошке modele и интерактивне активности које унапређују квалитет учења и наставе.

Професионално усавршавање за унапређење наставног процеса на Универзитету у Бањој Луци

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
АМФИТЕАТАР 216
12:00 - 14:00 ЧАСОВА
БАЊА ЛУКА 2024.

ПРОГРАМСКИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ПРОФЕСИОНАЛНОМ УСАВРШАВАЊУ
НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

MAGNET
Managerial And Governance Enhancement through Teaching

Дефинисање исхода
учења на нивоу
предмета и блок часа
01.02.

Примјена интерактивних
техника учења у настави
02.02.

Како подстицати више
нивоое знања, креативно
и критичко мишљење
студената?
09.02.

Реторичке вјештине у
настави
15.02.

Комуникација са
студентима
16.02.

Вредновање образовних
постигнућа студената
23.02.

Употреба дигиталних
средстава у настави
22.03.

НА МООС ОНЛАЈН ПЛАТФОРМИ

Кроз овај пројекат имали смо прилику да креирамо материјал и видео који ће бити доступан преко МООС онлајн платформе. Проф. др Тања Станковић-Јанковић и проф. др Сања Партало креирале су материјал и снимиле видео са студентима на тему *Комуникација и инклузивни приступ у универзитетској настави*. У припремној фази израде материјала свој допринос дали су и проф. др Тамара Прибишев-Белеслин и проф. др Драган Матић. Помоћ при снимању и монтажи видеа пружио је Зоран Санковић. Материјал је доступан преко линка [https://magnet-moocs.mbg.duth.gr/ Communication and Inclusive Approach in University Teaching](https://magnet-moocs.mbg.duth.gr/Communication%20and%20Inclusive%20Approach%20in%20University%20Teaching).

ЕВАЛУАЦИЈА РЕАЛИЗОВАНОГ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНОГ ОСОБЉА УНИВЕРТЗИЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

Синиша Лакић

Контекст и циљ

Током двије узастопне академске године свака тема стручног усавршавања реализована је *два пута* – први циклус 2023. године, а други, истовјетан циклус 2024. године – од *истог наставног тима, са његово нейромијењеном наставном садржином, дидактичким формацијом и материјалима*.

Кључна истраживачка питања овог извјештаја су:

- Колико су високе и стабилне оцјене задовољства полазника између двије реализације?

- Да ли доживљена корисност прати задовољство и како ова оба индикатора стоје у вези са оцјенама адекватности предавача?
- Које теме треба циљано прилагодити за наредне имплементације?

Унутар рока од неколико дана по завршетку сваког догађаја полазници су попуњавали структурисану *онлајн анкету* (четворостепена скала; 1 = „Нимало“, 4 = „Веома“). Добијено су укупно $n = 761$ индивидуалне евалуације (394 у 2023., 367 у 2024. години).

2 Структура узорка

Тема	Реализација 2023 (n)	Реализација 2024 (n)	Укупно
Реторичке вјештине (предавање)	79	67	146
Интерактивне технике	63	63	126
Вредновање наставе	45	43	88
Комуникацијске вјештине	61	55	116
Виши нивои образовних циљева	66	62	128
Исходи учења	47	43	90
Дигитални алати	33	34	67
Укупно	394	367	761

Циклуси су трајали од 7. априла 2023. до 29. марта 2024., са приближно једнаким бројем полазника у обје године, што омогућава релевантна поређења у времену.

3 Квантитативни резултати – детаљније

3.1 Учинак на нивоу програма (обје реализације заједно)

Тема	N	Просјечно задовољство	% веома задовољних	Просјечна корисност	% веома корисно	Просјечна адекватност предавача	% предавачи веома адекватни
Реторичке вјештине	146	3,70	75 %	3,48	57 %	3,70	75 %
Интерактивне технике	126	3,58	65 %	3,32	47 %	3,76	79 %
Вредновање наставе	88	3,42	52 %	3,38	50 %	3,71	71 %
Комуникацијске вјештине	116	3,59	61 %	3,41	48 %	3,81	83 %
Виши нивои циљева	128	3,48	54 %	3,17	34 %	3,76	79 %
Исходи учења	90	3,40	44 %	3,30	40 %	3,76	76 %
Дигитални алати	67	3,24	43 %	3,00	38 %	3,60	69 %
Укупно	761	3,52	59 %	3,32	45 %	3,74	76 %

Скала: 1 = „Нимало“, 2 = „У малој мјери“, 3 = „Умјерено“, 4 = „У великој мјери“.

Кључне тачке

- Сви догађаји су изузетно позитивно оцијењени по свим критеријумима.
- Реторичке вјештине су догађај који је највише оцијењен у погледу општег задовољства (3,70) и корисности (3,48).
- Комуникацијске вјештине имају највишу оцјену адекватности предавача (3,81; 83 %).
- Дигитални алати најниже су пласирани по свим метрикама, али и даље изнад средине скале ($\geq 2,5$).
- Задовољство и корисност врло су повезани ($r \approx .88$ на нивоу програма).
- Адекватност предавача такође позитивно корелира са задовољством ($r \approx .67$), али је конзистентно најбоље оцијењена димензија.

3.2 Промјена из године у годину

Тема	Δ Задовољство ('24–'23)	Δ Корисност	Δ Адекватност
Реторичке вјештине	+0,11	+0,07	+0,11
Интерактивне технике	+0,27	+0,26	+0,17
Вредновање наставе	+0,33	+0,22	+0,19
Комуникацијске вјештине	+0,16	+0,26	+0,04
Виши нивои циљева	+0,21	+0,06	+0,08
Исходи учења	+0,19	+0,12	–0,02
Дигитални алати	–0,63	–0,84	–0,28

Вриједности $\geq 0,20$ су **подебљане**.

- Пет од седам тема унаприједило је резултате 2024, нарочито *Вредновање наставе* (+0,33) и *Интерактивне технике* (+0,27).
- *Дигитални алати* биљеже изражен пад свих оцјена, што се у коментарима приписује несразмјери између сложености алата и дигиталне писмености полазника, уз премало руковођене праксе.
- Упркос побољшањима, ниједна тема не прелази емпиријски плафон од 3,8 – постоји мали простор за напредак.

3.3 Општи просједи и расподела

- *Просјечне вриједности*: Задовољство = 3,52 ($\sigma = 0,64$); Корисност = 3,32 ($\sigma = 0,70$); Адекватност = 3,74 ($\sigma = 0,55$).
- *Веома позитивни одговори*: 59 % „веома задовољни“, 45 % „веома корисно“, 76 % „предавачи веома адекватни“.
- Поредак оцјена је стабилан: *Адекватност* > *Задовољство* > *Корисност*, што сугерише да, иако се педагогија високо цијени, дио полазника теже проналази директну примјену у настави.

4 Квалитативни налази (конзистентни у обје године)

Димензија	Честе похвале	Чести приједлози
Методика	Интеракција, јасна објашњења, практичне демонстрације	Више времена за дискусију; подјелити обимне теме у два термина
Садржаји	Квалитетне презентације, доступни материјали	Више примјера из СТЕМ области; радни листови
Организација	Логичан ток, тачност	Продужити трајање; унапријед дијелити материјале
Дигитални алати	Преглед платформи	Прилагодити нивоу дигиталне писмености; живе демонстрације; рад у малим групама

5 Тумачење и импликације

5.1 Конзистентност квалитета предавача

Високе и стабилне оцјене ($\approx 3,74$) потврђују исправност избора да *исти њим* води оба циклуса. Поједине теме су додатно побољшале резултате 2024, што говори у прилог адаптацији на основу повратних информација.

5.2 Плато задовољства

Најбоље рангиране теме и даље су врло мало испод максимума скале (4,00). Могући простор за побољшања су:

- *Финија диференцијација учења* (основни/напредни ниво) како садржај не би био ни „преједноставан“ ни „пре-компликован“.
- *Више практичног рада*, посебно у вредновању наставе, интерактивним техникама и дигиталним алатима.

5.3 Изазов Дигиталних алата

Пад у 2024 ($-0,6$ до $-0,8$) означава *криптичну употребу за редизајном*:

1. Скрининг дигиталне писмености и припремни микро-модули.
2. Живе демонстрације софтвера уз праћење корак-по-корак.
3. Предметно специфичне радионице, да садржај буде релевантан и за не-СТЕМ факултете.

6 Препоруке и план акције

Хоризонт	Конкретне активности	Индикатори успјеха
0–6 мј.	• Редизајнирати Дигиталне алате (нивоиско трасирање, > 50 % праксе) • Допунити све теме примјерима из различитих дисциплина	Пораст задовољства Дигиталним алатима $\geq +0,3$ 2025.
6–12 мј.	• Пилотирати модуларне двосесијске формате за обимне теме • Покренути онлајн репозиторијум примјера и шаблона	≥ 70 % полазника преузима ресурсе; ≥ 80 % оцјењује модуларни формат корисним
> 12 мј.	• Увести пред/пост скале самофикасности и праћење након 6 мј. • Развити <i>напредни сертифицирај</i> заснован на примјени у настави	Промјене понашања код ≥ 50 % у накнадном мјерењу; ≥ 30 % наставника стиче сертификат

7 Закључак

Двострука реализација сваке теме са истим предавачима представља природну *репликацију* програма. Квантитивни подаци показују *робусно задовољство и високе оцјене предавача*, уз благо побољшање у већини тема 2024. Циљаним унапређењем идентификованих слабости (вријеме, практичност, дигитална писменост) Центар може подићи већ изузетно солидне резултате у врхунски домен и тако продубити квалитет наставе на Универзитету у Бањој Луци.

Powered by
Arizona State University

